

مکان یابی و بررسی میزان کارایی سازه امن و مدیریت بحران شریان های حیاتی در پدافند غیرعامل

مهدی میرزاگل تبار روشن^۱، علیرضا میرزاگل تبار^۲

۱- عضو هیات علمی آموزشکده فنی و حرفه ای سما، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ساری، ساری، ایران

۲- استادیار دانشگاه صنعتی نوشیروانی بابل، دانشکده عمران

m.goltabar@yahoo.com

خلاصه

در جنگها و حملات نظامی، استفاده از تسلیحات نظامی به تنهایی قادر به دفاع در برابر دشمن نیست و لازم است تا اقدامات غیرنظامی نیز مدنظر قرار گیرد. یکی از عوامل مهم در پدافند غیرعامل استفاده از شرایط و ویژگی های ساختمان، مباحث سازه ای و مکان یابی است. هدف از مکان یابی، استقرار بهینه و مناسب تاسیسات، تجهیزات و ابنیه مهم و بااهمیت است تا بیشترین ایمنی را در مقابل تهدیدات احتمالی داشته باشند. همچنین شریانهای حیاتی جامعه در اثر تهدیدات نظامی و... دچار آسیبهای اساسی می شوند. از سرگیری ارایه خدمات آبرسانی، فاضلاب، برق، تلفن و دیگر خدمات ضروری، آغاز به کار دوباره شبکه حمل و نقل همگانی، پارکها و مراکز تفریحی، تعمیر و بازسازی مدارس، کتابخانه های همگانی، بیمارستان، مراکز پلیس و آتش نشانی و دیگر ساختمان ها و تاسیسات شهری، ادامه کار پروژه های اجتماعی که پیش از فاجعه برنامه ریزی شده یا به دلیل فاجعه متوقف شده، از مهمترین اقدامات بازسازی پس از بحران است. با توجه به نقش بسیار حائز اهمیت شریان های حیاتی در ساختار مهندسی شهری، بدیهی است که هرگونه دیرکرد در بازسازی شریانهای حیاتی و یا بازسازی بدون توجه به اولویت ها، سبب آسیب های اساسی در بعد ساختاری و از آن مهم تر در بعد اجتماعی می شود. در این مقاله در نظر است به چگونگی انجام عملیات عادی سازی شریانهای حیاتی و تعیین مکان های ایمن پرداخته شود.

کلمات کلیدی: بحران، شریان های حیاتی، پدافند غیرعامل، مکان یابی، سازه ایمن

۱. مقدمه

پیشرفت سریع علوم و فناوری نظامی در زمینه تولید انواع سلاح های آفندی توسط کشورهای پیشرفته و توان همپایی سایر کشورها موجب گردیده است تا بحث پدافند توسط کشورهای مختلف مورد توجه جدی قرار گیرد. پدافند در مفهوم کلی دفع، خنثی کردن و یا کاهش تأثیرات اقدامات آفندی دشمن و ممانعت از دستیابی به اهداف خودی است و به دو بخش پدافند عامل و پدافند غیرعامل تقسیم می شود:

الف - پدافند عامل (Active Defense): عبارتست از بکارگیری مستقیم جنگ افزار به منظور خنثی نمودن و یا کاهش اثرات عملیات خصمانه هوایی، زمینی، دریایی، نفوذی و خرابکارانه بر روی اهداف مورد نظر.

ب- پدافند غیرعامل (Passive Defense): به مجموعه اقداماتی اطلاق می گردد که مستلزم بکارگیری جنگ افزار نبوده و با اجرای آن می توان از وارد شدن خسارات مالی به تجهیزات و تاسیسات حیاتی و حساس نظامی و غیرنظامی و تلفات انسانی جلوگیری نمود و یا میزان این خسارات و تلفات را به حداقل ممکن کاهش داد. در واقع هر اقدام غیر مسلحانه ای که موجب کاهش آسیب پذیری نیروی انسانی، ساختمان ها، تاسیسات، تجهیزات، اسناد و شریان های کشور در مقابل عملیات خصمانه و مخرب دشمن گردد، پدافند غیرعامل خوانده می شود. به بیان ساده تر پدافند غیرعامل، مجموعه اقداماتی است که انجام می شود تا در صورت بروز بحران، خسارات احتمالی به حداقل میزان خود برسد. در پدافند عامل فقط سیستم های ضد هوایی و هواپیماهای رهگیر نیروهای مسلح مسئولیت دارند. در حالی که در پدافند غیرعامل تمام نهادها، نیروها، سازمان ها، صنایع و حتی مردم عادی می توانند نقش مؤثری بر عهده گیرند.